

skledo samo ledu ali snega, kar dokazuje, da hlad ne prihaja jedino od ledu ali snega. Podoben umeten hlad dobimo tudi brez ledu. Če zmešamo 5 delov salmijaka, 5 delov solitra, 8 delov žveplenokislega natrona in 10 delov vode, pade gorkota za 28°. Blizu tak hlad dobimo, ako zmešamo 1 del solitrovokislega amonjaka, 1 del sode in 1 del vode. Omenjeni dve mrzlotni mesi ne škodujeta kovinskim posodam. Znaten hlad pa dobimo, ako zmešamo 8 delov soliternokislega natrona, 3 dele solne kisline in 2 dela vode, ali pa 3 dele žveplenokislega natrona in 2 dela zredčene solitrne kisline. Te dve zmesi se pa dosti ne rabita, ker razjedata kovinske posode.

Veliko zdatnejši mraz pa dobimo, ako sneg ali stolčeni led pomešamo z nekaterimi snovmi. Če ga pomešamo s klorovim kalijem ali pa pepeliko, poniža se gorkota za celih 46° pod ničlo.

Umljivo je, da potem s takim umetnim mrazom lahko napravimo mnogo več ledu, nego smo poprej porabili ledu ali snega. Pa še več drugih načinov pripravljanja umetnega hlada pozna znanost in tehnika.

Ker se je v tem času pripetila nesreča na Češkem, naj omenimo, da v nekaterih krajih podobne nesreče odvrčajo z umetnim ohlajenjem. Ko tekoči pesek ohlade, potem se neha premikanje in potem pa lahko vse store, da se nadaljna nesreča prepreči. V Mostu pa menda niso imeli pri rokah potrebnih priprav in nesreča je tako naglo nastopila, da nanjo niso bili pripravljeni.

Obrtnijske raznoterosti.

Kotranov plesk za strehe obstoji iz kotrana, kateri se je očistil lahko unetljivih in zgostil s primešanjem smolnokisle ilovice. Kotran se v velikem kotlu kuha in meša, da uidejo unetljiva olja. Temu kotranu se pa prideva smolnokisle ilovice, narejene iz ilovice in smolnokislega natrona, dokler se vse dosti ne zgosti. Tako dobljeni strešni plesk se dene v sode in je dober za porabo.

Električni tramvaji so mej drugim tudi važni v zdravstvenem oziru. Tlaki se za take tramvaje pokrijejo z granitom, kar pospešuje čistost ulic, in tudi to, ker se odpravijo konji pri tramvaji, je čistoti le v korist. V taci vagonih na električnih tramvajih se tudi manj trese.



Občni zbor kmetijske družbe kranjske

je bil minoli četrtek v mestni dvorani. Zbralo se je bilo kakih sto članov. Predsednik ces. svet. Murnik je s primernim nagovorom začel zborovanje in predstavil vladnega zastopnika markiza Gozzanija in izrekel zahvalo vladi za zdatno podporo. Prosil je navzočega deželnega glavarja naj podpira družbo. Omenjal je smrti nadvojvoda Viljema in Albrehta, katerih je zlasti poslednji bil velik pospeševatelj kmetijstva. Smrt je pobrala zaslužnega člana župnika Mesarja. V znak sožalja ustanejo člani s sedežev. Predsednik

je omenjal potres, obisk cesarjev, kateremu gre hvala za državno podporo. Obžaloval je odstop poljedelskega ministra grofa Falkenhayna, katerega ohrani kranjska dežela v najboljšem spominu in izrazil nado, da bode naslednik njegov družbi ravno tako naklonjen. Ko je omenjal še, da se na Dolenjskem skuša uvesti pridelovanje sladorne pese je končal s slavo klicem prvemu pospeševalcu kmetijstva cesarju.

Ravnatelj Pirc je potem poročal o delovanju družbe v minolem letu.

Leta 1894. je družbi pristopilo 361 novih pravih udov, tako da je imela konci tega leta 18 častnih, 9 dopisujočih in 2963 pravih udov.

Vseh podružnic je bilo leta 1894. 69. Na novo so se tega leta ustanovile podružnice v Kranji, v Šenčurji pri Kranji, v Kokri, v Srednji Vasi v Bohinji, v Loškem Potoku in v Št. Petru na Krasu. V začetku l. 1895. so se na novo ustavile podružnice v Gorjah, v Predosljah pri Kranji, v Košani, v Studenem, v Velikih Lašičah in v Vinici, tako da je bilo ob spisovanji tega poročila uže 76 podružnic, katere so imele nad 3000 udov. Umrlo je 1894. leta 22 udov.

Tekoča družbena opravila je opravljalo tajništvo dogovorno s predsedstvom ter jih je reševalo po sklepih glavnega odbora.

Glavni odbor je imel leta 1894. šest sej, med temi dve v pomnoženem odboru.

K sejam odbora za podpore sta bila povabljeni zastopnika vis. c. kr. deželne vlade in vis. deželnega odbora.

Dne 29. novembra 1894. leta je bil v Trebnjem izreden družben občni zbor, kateri je sklepal o potrebnih korakih, da bi se na Dolenjskem začela pridelovati sladkorna pesa. Tudi te sklepe je glavni odbor rešil vse.

Družbeno podkovsko šolo je prvi polletni tečaj obiskovalo 10 učencev, katerih eden je ostal celo leto v šoli. Vsi učenci so imeli podpore, nekteri državne, nekteri deželne in kranjske hranilnice in eden od dež. odbora goriškega, ter so tečaj dovršili z dobrim uspehom. — Učili so se tudi ogledovanja mesa. Štirje učenci so dobili red „prav dobro“, ostali „dobro“.

Drugi polletni tečaj je obiskovalo 9 učencev. Dva sta ostala v šoli celo leto ter sta naredila izpit še le koncem prvega tečaja 1895. leta. Sedem učencev je imelo državne podpore, dva sta se šolala ob svojih troških. Sedem učencev je tečaj dovršilo; trije so dobili red „prav dobro“, štirje „dobro“. Isto tako so vsi z dobrim uspehom naredili izpit iz ogledovanja mesa.

Učil je bilo na zavodu vedno dosti, kajti leta 1894. se je v družbeni podkovski šoli podkovalo nad 1000 konj. V ogledovanji mesa so se učenci vadili v mestni klavnici.

Starejših kovačev, ki niso hodili v šolo, oglasilo se je leta 1894. za skušnjo 34. Večina njih je bila s Kranjskega, nekateri s Štajarskega in s Primorskega.